

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

16 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Răileanu Petru în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2016 și a sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 iulie 2016 în cauza penală privindu-l pe

Lazari Vadim Xxxxxx, născut la xxxxxxxxxxxxxx, originar și domiciliat r-nul Xxxxxxxx s. Xxxxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță:* 17.01.2014-27.07.2016
2. *instanța de apel:* 19.08.2016-21.12.2016
3. *instanța de recurs:* 21.02.2017 - 16.05.2017

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 iulie 2016, Lazari Vadim Xxxxxx, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare a bunurilor altor persoane și de a exercita activitatea de antreprenariat pe un termen de 3 ani;

- art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare a bunurilor altor persoane și de a exercita activitatea de antreprenariat pe un termen de 5 ani.

Conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilit pedeapsă definitivă de 8 ani 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare a bunurilor altor persoane și de a exercita activitatea de antreprenariat pe un termen de 5 ani.

A fost încasat de la Lazari Vadim în beneficiul lui Rusu Vitalie prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 2.600 euro, echivalentul în monedă națională conform cursului oficial al BNM al leului moldovenesc la data executării sentinței.

A fost încasat de la Lazari Vadim în beneficiul lui Ceban Vitalie prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 7.000 euro, echivalentul în monedă națională conform cursului oficial al BNM al leului moldovenesc la data executării sentinței.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că potrivit rechizitoriului Lazari V. este învinuit de către organul de urmărire penală pentru faptul că, în luna ianuarie 2013, aflându-se pe str. Xenopol, 17 mun. Chișinău prezentându-se ca fiind o persoană care se ocupă cu vânzarea-cumpărarea automobilelor, inclusiv și peste hotarele Republicii Moldova, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuzând de încrederea lui Rusu Vitalie, sub pretextul transportării și vânzării în Federația Rusă, or. Belgorod a automobilului de model „BMW 525i”, cu n/î XXXXXXXXX, anul fabricării 2003, de culoare bordo, la preț de 2.600 euro, care conform cursului oficial al BNM constituia suma de 41.591,42 lei, a primit de la Rusu Vitalie cheile și documentele automobilului sus indicat, pe care prin urmare l-a transportat și realizat în Federația Rusă, iar banii obținuți în rezultatul vânzării automobilului a refuzat să-i transmită lui Rusu V., ilegal însușindu-i, prin ce a cauzat părții vătămate daună materială considerabilă în sumă de 41.591,42 lei.

Tot el, la sfârșitul anului 2013 - începutul anului 2014, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, aflându-se în mun. Chișinău, pe teritoriul parcerii magazinului „Metro-2” situat pe bd. Dacia, nr. 61, sub pretextul inițierii unei afaceri comune cu Ceban Vitalie, s-au înțeles să procure un automobil evaluat la prețul de 12.000 euro, după care Ceban Vitalie i-a transmis lui Lazari Vadim suma de 6.000 euro, care conform ratei oficiale a BNM constituia suma de 107.760 lei pe care ultimul a însușit-o, cauzându-i astfel părții vătămate Ceban V. daună materială în proporții deosebit de mari în sumă de 107.760 lei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, faptele inculpatului Lazari V. au fost calificate *de drept* în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și anume – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile*, precum și în baza art. 190 alin. (5) Cod penal - *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari*.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procuror, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de omisiunea de a descrie faptele criminale considerate ca fiind dovedite, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie constatate faptele de escrocherie săvârșite de inculpat, încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) și art. 190 alin. (5) Cod penal, cu menținerea pedepselor aplicate pentru fiecare infracțiune în parte, în forma dispusă de către instanța de judecată.

În motivarea apelului a invocat, că instanța de judecată a pronunțat o sentință contrară prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, deoarece în

partea descriptivă a sentinței nu este descrisă fapta criminală considerată ca fiind dovedită, astfel încât soluția nu se întemeiază pe motivele expuse în sentință.

3.2 Avocatul, Răileanu Petru, în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Lazari V., să fie achitat pe motiv că faptele inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii.

În motivarea apelului a invocat că:

- între inculpatul Lazari V. și părțile vătămate Rusu V., Ceban V., sunt prezente relații cu caracter civil, ce urmează a fi examinate în instanța de judecată în procedura civilă;

- la caz lipsește latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece acțiunile lui Lazari V. nu au fost îndreptate la dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, lipsind elementele infracțiunii imputate.

3.3 Avocatul, Cuțulab Victor, în numele inculpatului, prin care a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Lazari V. să fie achitat.

În motivarea apelului a invocat că:

- instanța de judecată a examinat superficial și incomplet circumstanțele cauzei, nu a dat o apreciere obiectivă și echidistantă probelor din materialele cauzei;

- în acțiunile inculpatului lipsesc elementele infracțiunii imputate și anume lipsește latura subiectivă a infracțiunii, care se caracterizează prin intenție directă;

- declarațiile părții vătămate Rusu V., urmează a fi apreciate critic, deoarece a ascuns despre existența unei procuri, ce a fost anexată la materialele cauzei. La fel, urmau a fi apreciate critic declarațiile martorilor Ghidenco M. și Tincovan I., care dețin informații din spusele părții vătămate;

- declarațiile învinuitului vin în contradicție cu declarațiile părții vătămate, iar în acest caz organul de urmărire penală, încălcând prevederile art. 113 Cod de procedură penală, l-a lipsit pe Lazari V. de dreptul de a se apăra, nefiind efectuată confruntarea;

- învinuirea înaintată inculpatului este incompletă, iar probele în ansamblul lor nu dovedesc că în acțiunile ultimului persistă elementele calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) Cod penal;

- învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (5) Cod penal este neîntemeiată, deoarece la fel lipsește latura subiectivă, iar la stabilirea prejudiciului, instanța de judecată s-a bazat doar pe declarațiile părții vătămate, ce nu pot servi temei de condamnare a unei persoane;

- între inculpat și părțile vătămate persistă relații contractuale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2016, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de către avocații Răileanu P. și Cuțulab V. în numele inculpatului, fiind admis apelul declarat de către procuror, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care Lazari V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau a exercita atribuții ce țin de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 2 ani;

- art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau a exercita atribuții ce țin de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 5 ani.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate i-a fost stabilit pedeapsă definitivă 8 ani 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau a exercita atribuții ce țin de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 5 ani.

A fost încasat de la Lazari Vadim în beneficiul lui Rusu Vitalie echivalentul sumei de 2.600 euro, calculată conform cursului oficial de referință stabilit de B.N.M. la data achitării, cu titlu de prejudiciu material.

A fost încasat de la Lazari Vadim în beneficiul lui Ceban Vitalie echivalentul sumei de 7.000 euro, calculată conform cursului oficial de referință stabilit de B.N.M. la data achitării, cu titlu de prejudiciu material.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut ca întemeiat argumentul procurorului, că prima instanță a pronunțat o sentință contrară prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, deoarece inculpatul Lazari V. a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) și art. 190 alin. (5) Cod penal, însă sentința adoptată nu cuprinde fapta incriminată acestuia și considerată ca fiind dovedită.

Prin urmare, instanța de apel a constatat, că Lazari V. în luna ianuarie 2013, aflându-se pe str. Xenopol, 17 mun. Chișinău, prezentându-se ca fiind o persoană care se ocupă cu vânzarea-cumpărarea automobilelor, inclusiv și peste hotarele Republicii Moldova, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuzând de încrederea lui Rusu Vitalie, sub pretextul transportării și vânzării în Federația Rusă or. Belgorod a automobilului de model „BMW 525i”, cu n/î XXXXXXXXXX, anul fabricării 2003, de culoare bordo, la preț de 2.600 euro, care conform cursului oficial al BNM constituia suma de 41.591,42 lei, a primit de la Rusu V. cheile și documentele automobilului sus indicat, pe care ulterior l-a transportat și realizat în Federația Rusă, iar banii obținuți în urma vânzării automobilului a refuzat să-i transmită lui Rusu V., ilegal însușindu-i, prin ce a cauzat ultimului daună materială considerabilă în sumă de 41.591,42 lei.

Tot el, la sfârșitul anului 2013 - începutul anului 2014, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, aflându-se în mun. Chișinău, pe teritoriul parcării magazinului „Metro-2” situat pe bd. Dacia nr. 61, sub pretextul inițierii unei afaceri comune cu Ceban Vitalie, s-au înțeles să procure un automobil evaluat la prețul de 12.000 euro, după care Ceban V. a transmis lui Lazari V. suma de 6.000 euro, care conform ratei oficiale a BNM constituie suma de 107.760 lei pe care ultimul a însușit-o, cauzându-i astfel părții vătămate Ceban V. daună materială în proporții deosebit de mari în sumă 107.760 lei.

În opinia instanței de apel, vina inculpatului în săvârșirea infracțiunilor imputate se confirmă prin declarațiile părților vătămate Rusu V., Ceban V., martorilor Tincovan Iu., Ghidenco M., Botezat I., Munteanu L., Munteanu E., precum și materialele cauzei penale: procesul-verbal de recunoaștere a persoanei din 08.08.2014, prin care s-a stabilit că martorul Munteanu L. îl recunoaște pe Lazari V. (f.d. 24, v. II); procesul-verbal de recunoaștere a persoanei din 08.08.2014, prin care s-a stabilit că, martorul Munteanu E. îl recunoaște pe Lazari V. (f.d. 25, v. II); procesul-verbal de confruntare între învinuitul Lazari V. și partea vătămată Ceban V. (f.d. 64-65, v. II); procesul-verbal de confruntare între învinuitul Lazari V. și martorul Munteanu L. (f.d. 70, v. II); procesul-verbal de confruntare între învinuitul Lazari V. și martorul Munteanu E. (f.d. 71, v. II).

Instanța de apel a considerat neîntemeiată solicitarea apărătorilor cu privire la achitarea inculpatului din motiv că faptele acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii de escrocherie, deoarece la materialele cauzei penale au fost administrate suficiente probe pertinente și concludente prin care se atestă vinovăția lui Lazari V. în săvârșirea infracțiunilor imputate.

La fel, instanța de apel a considerat că declarațiile inculpatului, precum că n-ar fi comis fapta infracțională imputată, nu a însușit prin înșelăciune și abuz de încredere bani de la părțile vătămate, nu corespund adevărului și au fost făcute în scop de a se eschiva de la răspunderea penală pentru faptele comise, fiind combătute de cumulul de probe analizate și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Referitor la argumentele părții apărării, precum că între inculpat și părțile vătămate există relații civile, iar pentru existența unei datorii inculpatul nu poate fi tras la răspundere penală, instanța de apel a specificat, că în prezenta speță intenția inculpatului în comiterea infracțiunii de escrocherie se prefigurează încă în momentul când acesta a luat de la partea vătămată Rusu V. automobilul de model BMW, iar de la partea vătămată Ceban V. suma de 7.000 euro, fiind conștient că nu are posibilitatea reală de a-și onora obligațiile și nu va putea oferi proprietarului automobilului suma convenită de 2.600 euro, precum și nu dispunea de surse financiare pentru a procura împreună cu Ceban V. automobilul de model „Mercedes S Class”.

Instanța de apel a considerat ca fiind confirmată și prezența laturii subiective a infracțiunii de escrocherie, manifestată prin intenția directă a inculpatului, care dorea și admitea obținerea mijloacelor bănești prin înșelăciune și abuz de încredere de la părțile vătămate, din start având intenția de a nu-și onora obligațiile asumate. Astfel, inculpatul luând automobilul de la Rusu V. pentru a-l vinde și a-i da bani acestuia, după ce a realizat automobilul de model „BMW 525i”, cu n/î XXXXXXXXX, nu a mai restituit banii ultimului, invocând faptul că a luat mai puțini bani pe automobil, decât s-au înțeles ei sau că a avut cheltuieli în legătură cu defecțiunile apărute pe parcursul deplasării în Federația Rusă cu automobilul dat. Deci, Lazari V. prin neonorarea obligației asumate față de Rusu V. i-a cauzat acestuia pagube în proporții considerabile, iar motivele inculpatului, de ce nu a restituit suma au fost apreciate ca neîntemeiate, fiind invocate pentru a se apăra și de a se eschiva de la

răspunderea penală, deoarece de către Lazari V. nu au fost întreprinse careva măsuri de a restitui suma de bani ce a primit-o după realizarea automobilului, fapt ce demonstrează scopul inculpatului de a însuși această sumă. La fel, inculpatul din start avea intenția de a nu-și onora obligațiile asumate față de partea vătămată Ceban V., deoarece inculpatul făcând o înțelegere între ei de a cumpăra un automobil contribuind ambii câte 7.000 euro, ca apoi să îl vândă mai scump și să împartă banii, astfel profitând de încrederea pe care o avea Ceban V. față de Lazari V., acesta a luat suma de 7.000 euro pentru automobil și a însușit fără a avea intenția de a restitui aceste sume bănești, eschivându-se de la apelurile telefonice și de a se întâlni cu partea vătămată Ceban V. în vederea restituirii sumei luate în legătură cu restituirea automobilului proprietarului.

De către instanța de apel a fost reținut faptul obținerii de către inculpat prin înșelăciune și abuz încredere a mijloacelor bănești, și a automobilului, iar până în prezent nu a restituit părților vătămate prejudiciul cauzat, nu a încercat parțial sau eșalonat să restituie banii obținuți, ceea ce denotă că inculpatul are o atitudine iresponsabilă față de patrimoniul altor persoane și față de angajamentele asumate și din start a admis faptul că nu va restitui mijloacele bănești obținute de la părțile vătămate Rusu V. și Ceban V.

Argumentele apărătorului cu privire la aprecierea critică a declarațiilor părții vătămate Rusu V., precum că ultimul a ascuns despre existența unei procuri anexate la dosar, precum și aprecierea critică a declarațiilor martorilor Ghidenco M. și Tincovan Iu., care dețin informațiile din spusele părții vătămate, nu au fost reținute de către instanța de apel fiind apreciate ca declarative și fără un suport probant ce ar pune la îndoială rezonabilă declarațiile părții vătămate și a martorilor.

La aprecierea categoriei pedepsei, instanța de apel a ținut cont de faptul, că inculpatul a comis două infracțiuni cu intenție directă, având scop de cupiditate, de pericolul social al infracțiunilor săvârșite, de aspectele săvârșirii infracțiunii, de circumstanțele cauzei ce agravează sau atenuază răspunderea, personalitatea celui vinovat, care nu are antecedente penale, se caracterizează pozitiv la locul de trai, la evidența medicului narcolog sau psiholog nu se află.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a constatat că lipsesc circumstanțe agravante prevăzute la art. 77 Cod penal și circumstanțe atenuante stipulate la art. 76 Cod penal. Totodată, instanța de apel a luat în considerație și alte circumstanțe ale cauzei și anume, opinia participanților la proces, faptul că inculpatul a săvârșit două infracțiuni, din categoria celor grave și deosebit de grave din interes material, nu a conștientizat gravitatea faptelor comise, nu a restituit prejudiciul material cauzat părților vătămate, precum și influența pedepsei asupra corectării inculpatului, astfel încât corectarea și reeducarea inculpatului Lazari V. fiind posibilă doar prin izolarea acestuia de societate stabilindu-i pedeapsă cu executare în penitenciar.

De asemenea, instanța de apel a considerat ca fiind întemeiate acțiunile civile înaintate de către părțile vătămate Rusu V. și Ceban V., respectiv în conformitate cu art. 225 Cod de procedură penală, au fost admise și încasat din contul inculpatului sumele de 2.600 euro și respectiv 7.000 euro, cu titlu de prejudiciu material, datorii existente și confirmate inclusiv și de către inculpat.

Cât privește solicitarea părții vătămate Ceban V., privind achitarea de către inculpat a sumei de 5.500 lei, nu a fost reținută de către instanța de apel, deoarece nu a fost confirmată prin probe în cadrul judecării cauzei în fond.

6. Hotărârile judecătorești sânt atacate cu recurs ordinar de către avocatul, Răileanu Petru, în numele inculpatului, care solicită casarea acestora și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Lazari V. să fie achitat din motiv că acțiunile lui nu întrunesc elementele infracțiunii.

În motivarea recursului invocă:

- între inculpat și părțile vătămate sunt prezente relații cu caracter civil, ce urmează a fi examinate în instanța de judecată în procedura civilă;

- acțiunile inculpatului nu pot fi încadrate drept escrocherie, deoarece din materialele cauzei și din probele aduse de către partea acuzării nu este posibil de constatat, că Lazari V. avea drept scop însușirea bunului și nu avea de gând să îndeplinească angajamentul asumat. Inculpatul nu a achitat careva bani părții vătămate numai din motiv, că ultimul a refuzat să primească o suma propusă de inculpat, rezultată din pierderile pe care le-a suportat în legătură cu defectele automobilului depistate în timpul deplasării spre Federația Rusă;

- prin acordarea de către inculpat a serviciilor de realizare a celui de-al doilea automobil, Lazari V., a demonstrat intenția de a colabora în continuare cu partea vătămată în vederea acoperirii sumei datorate și totodată prin acest fapt se demonstrează incontestabil, că inculpatul nu a avut intenția prin înșelăciune sau abuz de încredere să însușească careva bunuri din contul părții vătămate;

- lipsește latura subiectivă a infracțiunii imputate din momentul prezenței unui obiect al unui litigiu civil;

- declarațiile părții vătămate, Rusu V., urmează a fi apreciate critic, deoarece a ascuns despre existența unei procuri, anexate la dosar. De asemenea, urmează a fi apreciate critic declarațiile martorilor Ghidenco M. și Tincovan Iu., care dețin informațiile din spusele părții vătămate;

- învinuirea adusă de partea acuzării este una incompletă, iar probele în ansamblu nu dovedesc că în acțiunile inculpatului persistă elementele calificative a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) Cod penal, luând în considerare că în cadrul urmăririi penale nu a fost efectuată confruntarea între partea vătămată și inculpat;

- în acest caz lipsește și latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, în special acțiunile lui Lazari V. nu au fost îndreptate spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, prin urmare lipsesc elementele infracțiunii menționate.

În drept, autorul și-a întemeiat recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, considerând că argumentele expuse în recurs sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, deoarece soluția criticată este una corectă ce rezultă din cumulul de probe administrate la caz, fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 99-101 Cod de

procedură penală și care confirmă vina inculpatului în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 190 alin. (2) lit. c) și 190 alin. (5) Cod penal. Autorul recursului critică aprecierea probelor, ce ține de starea de fapt a cauzei, stabilirea căreia este de competența instanțelor ierarhic inferioare, ceea ce nu este temei prevăzut de lege pentru a judeca cauza la etapa actuală.

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din alte motive decât cele indicate de recurent, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției prevăzute în art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialului din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept de al admite, cu casarea parțială sau totală a hotărârilor atacate, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre, atunci când eroarea judiciară poate fi corectată de către instanța de recurs la această etapă a procedurilor, dacă nu se agravează situația inculpatului.

De asemenea, Colegiul penal consemnează că, din prevederile stipulate în art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Respectiv, din norma art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, urmează de a fi reținut că instanța de recurs examinează cauza deferită judecării sub toate aspectele și are obligația de a nu crea o situație mai gravă pentru partea care a declarat recurs.

Din textul recursului declarat de către apărătorul inculpatului se constată, că în opinia acestuia, între părțile vătămate Rusu V., Ceban V. și inculpat sunt prezente relații civile, iar acțiunile ultimului nu pot fi încadrate drept escrocherie, deoarece lipsește latura subiectivă și cea obiectivă a infracțiunilor imputate, în cele din urmă invocând ca temei de casare pct. 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume *nu au fost întrunite elementele infracțiunii*.

Referitor la temeiul pentru recurs, invocat de către recurent și menționat mai sus, Colegiul penal relevă că acesta este aplicabil în situația când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acesteia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura cauzală dintre acestea). Însă, în opinia Colegiului penal lărgit acest temei de casare nu și-a găsit confirmarea în prezenta speță, iar instanța de apel, în baza probelor administrate și verificate în ședințele de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, corect ajungând la concluzia că inculpatul Lazari V. a săvârșit infracțiuni ce se califică ca escrocherie, având ca substrat conglomeratul de probe administrate și menționate la pct. 5 al prezentei decizii.

Cât privește criticile formulate de recurent, enunțate la pct. 6 al prezentei decizii, prin care susține că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele laturii subiective și obiective a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, Colegiul lărgit reține că acestea au format obiect de discuție la judecarea cauzei în ordine de apel și cărora instanța de apel le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în decizia contestată, concluzii pe care instanța de recurs le susține.

Deci, pornind de la criticile invocate de către autorul recursului, precum că în cauza deferită judecării între inculpat și părțile vătămate sunt prezente relații civile, lipsind în cele din urmă latura subiectivă a infracțiunilor de escrocherie imputate inculpatului, în acest sens Colegiul penal lărgit menționează, că potrivit considerentelor teoretice, dacă ambele părți – debitorul și creditorul – obțin profituri de pe urma parteneriatului lor, rămânând proprietari asupra bunurilor sale (sau una dintre părți suferă prejudiciu sub forma venitului ratat, fără a pierde însă dreptul de proprietate), atunci raporturile dintre cele două părți trebuie să rămână în continuare pe tărâmul dreptului civil. Dacă însă una dintre părți, asumându-și angajamentul, nu are posibilitate și nici dorința să le execute (în prealabil fiindu-i transmise bunuri de cealaltă parte, care astfel își pierde dreptul de proprietate asupra lor), atunci apare necesitatea intervenției legii penale.

Prin urmare, revenind la cauza deferită judecării, instanța de recurs reține, că în primul caz, referitor la partea vătămată Rusu V., se atestă că acesta a transmis inculpatului, bunul pe care îl gestiona și anume automobilul de model „BMW-525i” cu n/î XXXXXXXXX, pentru ca acesta să-l vândă în Federația Rusă, având și acordul proprietarului acestui automobil. Însă, după realizarea automobilului nominalizat, deși inculpatul a avut posibilitatea de a se achita cu partea vătămată Rusu V., nu a manifestat dorința să-și execute obligațiile asumate. Chiar și dacă, ulterior au apărut careva vicii asupra stării tehnice ale automobilului, ce ar fi influențat costul acestui bun mobil, stabilit inițial, cu toate că la predarea acestuia, de către inculpat care a examinat automobilul nu au fost înaintate obiecții, acesta urma să întreprindă careva acțiuni de a ajunge la un alt acord privitor la prețul stabilit, în așa mod ca proprietarul sau persoana căruia i-a fost încredințat acest automobil, în cazul de față partea vătămată Rusu V., să primească contravaloarea bunului ce a fost realizat de către inculpat, însă ultimul nu a întreprins careva acțiuni în sensul dat. Aceste circumstanțe indică la prezența laturii subiective a infracțiunii de escrocherie, adică inculpatul prin modul în care a acționat a dat dovadă de rea-credință, manifestându-și astfel intenția directă având scop cupidant de a intra în posesia mijloacelor bănești obținute în urma realizării automobilului transmis lui de către partea vătămată, Rusu V. În cele din urmă, inculpatul și-a sporit masa patrimonială, diminuând-o pe ce a părții vătămate.

La fel, inculpatul a acționat și în cazul părții vătămate Ceban V., adică abuzând de încrederea ce a obținut-o anterior, în urma efectuării cu acesta a câtorva tranzacții, l-a convins pe ultimul să contribuie cu suma de 7.000 euro pentru a procura un automobil de marca „Mercedes S Class”, pentru ca ulterior să-l vândă și să obțină un profit, ce urmau să-l împartă între ei. Respectiv, partea vătămată Ceban V., i-a transmis în câteva rate inculpatului sumele de 700, 1.000 și 5.000 euro pentru

procurarea automobilului menționat, însă și în acest caz inculpatul nu și-a onorat obligațiile și nu a întreprins careva acțiuni de a restitui părții vătămate suma de bani ce i-a fost dată în scopul procurării automobilului.

Subsidiar la concluziile instanței de apel, Colegiul menționează și considerentele doctrinale ce specifică că, în esență, delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil trebuie făcută cercetând și alte circumstanțe nu mai puțin importante și anume: *maniera de comportament pe care făptuitorul a manifestat-o după ce i-au fost transmise bunurile; făptuitorul săvârșește acțiuni care demonstrează nedorința lui de a-și executa angajamentele* - la caz, inculpatul după ce a intrat în posesia banilor în urma realizării automobilului de model „BMW 525i”, transmis de către partea vătămată Rusu V. și respectiv primirea sumelor de bani de la partea vătămată Ceban V., nu mai răspundea la apelurile telefonice făcute de părțile vătămate, fiind de negăsit de către acestea; *făptuitorul își asumă sistematic obligații pe care ulterior afirmă că nu este în stare să le îndeplinească.*

Ținând cont de cele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit apreciază ca fiind întemeiate raționamentele instanței de apel referitor la faptul, că inculpatul a manifestat atitudine iresponsabilă față de patrimoniul altor persoane și față de angajamentele asumate, nerestituind intenționat sumele de bani datorate părților vătămate.

Ce ține de argumentul recurentului, precum că în cazul părții vătămate Rusu V. inculpatul a mai colaborat cu acesta acordându-i ulterior servicii de realizarea a unui alt automobil, fapt ce indică că ultimul nu a avut intenție directă de a comite infracțiunea imputată, în viziunea Colegiului lărgit, faptul dat nu are relevanță în speța dată, deoarece din declarațiile părții vătămate, anume după realizarea celui de-al doilea automobil, inculpatul nu a mai intrat în contact și nu răspundea la telefon, fiind de negăsit pentru a se achita cu Rusu V., pentru vânzarea primului automobil de model „BMW 525i”, ceea ce nu exclude scopul inculpatului de a însuși banii pentru realizarea acestui automobil, iar invocarea diferitor pretexte despre starea tehnică nu prea bună a automobilului și procura eliberată de proprietar care chipurile era falsă indică suplimentar la prezența intenției directe la săvârșirea infracțiunii de escrocherie.

Colegiul penal lărgit nu poate fi de acord și cu alegațiile recurentului, precum că declarațiile părții vătămate Rusu V. urmează a fi apreciate critic, din motiv că a ascuns despre faptul existenței unei procuri. La acest capitol, instanța de recurs reține din declarațiile părții vătămate Rusu V., că acesta a transmis automobilul fără careva procură din partea proprietarului Andronic V. și din câte cunoaște ultimul nu a semnat procura anexată la materialele cauzei. Totodată, Colegiul menționează, că partea vătămată Rusu V., a făcut declarații sub jurământ, fiind preîntâmpinat pentru răspunderea penală în cazul dării declarațiilor intenționat false. Declarațiile făcute de către partea vătămată Rusu V., au fost consecvente, neschimbate atât în cadrul urmăririi penale, cât și pe parcursul cercetării judecătorești și nu a trezit careva dubii veridicitatea acestora.

Instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiat și argumentul recurentului privitor la aprecierea critică a declarațiilor martorilor Ghidenco M. și Tincovan Iu.,

pe motiv că au furnizat informații din spusele părții vătămate Rusu V., deoarece și aceste persoane au fost audiate sub jurământ, fiind preîntâmpinate pentru darea declarațiilor false, iar declarațiile lor coroborează cu cele făcute de partea vătămată Rusu V., specificând că ei la fel s-au folosit, au condus și cunoșteau starea tehnică a automobilului de model „BMW 525i”, din care motiv s-au interesat despre soarta ulterioară a acestui bun mobil și aflând informațiile de facto, le-au relatat organului de urmărire penală și instanței de judecată. Respectiv, Colegiul penal nu atestă careva temei de a da aprecieri critice declarațiilor făcute de către martorii menționați.

Așadar, Colegiul consideră că instanța de apel just a încadrat acțiunile inculpatului Lazari V. și l-a condamnat pe acesta, pentru comiterea infracțiunii de escrocherie pe episodul cu partea vătămată Rusu V., în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, însă la efectuarea încadrării juridice a acțiunilor inculpatului pentru comiterea infracțiunii de escrocherie, pe episodul cu partea vătămată, Ceban V., instanța de judecată nu a ținut cont de modificările operate de legislator la conținutul prevederilor art. 126 Cod penal, ce stipulează proporțiile deosebit de mari, și mari ale daunelor cauzate. În acest context, în prezenta speță Colegiul penal lărgit consideră, că este incident temeiul de casare prevăzut la pct. 13) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume – *a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului.*

În susținerea statuărilor sale, instanța de recurs menționează, că inculpatul Lazari V., potrivit rechizitoriului a fost învinuit de către organul de urmărire penală, inclusiv și de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, în rezultatul căreia a cauzat părții vătămate Ceban V., prejudiciu material în sumă de 107.760 lei, adică a comis o infracțiune de escrocherie în proporții deosebit de mari, fapt reținut și constatat de către instanța de apel.

Prin Legea nr. 207 din 29.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care a intrat în vigoare la data de 07.11.2016 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 369-378 art. 751 din 28.10.2016) art. 126 Cod penal a fost completat cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins: *„Se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.”*

Conform art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Continuând acest șir de idei, instanța de recurs remarcă, din lucrările dosarului, că comiterea infracțiunii de escrocherie pe episodul părții vătămate Ceban V., a avut loc în perioada sfârșitul anului 2013 – începutul anului 2014.

Potrivit Hotărârii Guvernului R. Moldova nr. 951 din 20.12.2012, a fost aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2013, în mărime de 3.850 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

În situația dată, ținând cont de prevederile legale menționate mai sus, pentru a califica acțiunile inculpatului ca infracțiune de escrocherie săvârșită în proporții deosebit de mari, prejudiciul cauzat părții vătămate Ceban V., trebuie să depășească suma de 154.000 lei (40 salarii medii pe economie*3.850 lei), însă în cauza dată prejudiciul cauzat a fost stabilit în sumă de 107.760 lei, adică nu a fost depășită limita sumei ce stabilește prejudiciul în proporții deosebit de mari.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată, că Lazari V. la sfârșitul anului 2013 - începutul anului 2014, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, aflându-se în mun. Chișinău, pe teritoriul parcerii magazinului „Metro-2” situat pe bd. Dacia, nr. 61, sub pretextul inițierii unei afaceri comune împreună cu Ceban Vitalie, s-au înțeles să procure un automobil evaluat la prețul de 12.000 euro, după care Ceban Vitalie i-a transmis lui Lazari Vadim suma de 6.000 euro, care conform ratei oficiale a BNM constituia suma de 107.760 lei pe care ultimul a însușit-o, cauzându-i astfel părții vătămate Ceban V. daună materială în proporții mari în sumă de 107.760 lei.

Reieșind din situația factologică expusă supra, în drept, faptele inculpatului Lazari V. se încadrează juridic în baza art. 190 alin. (4) Cod penal și anume - *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții mari.*

Prin urmare, dat fiind faptul că acțiunile inculpatului Lazari V., se recalifică, pe episodul cu partea vătămată Ceban V., din prevederile art. 190 alin. (5) Cod penal la cele prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal, Colegiul lărgit urmează să intervină în această parte la stabilirea cuantumului pedepsei inculpatului, inclusiv și la stabilirea pedepsei definitive conform art. 84 alin. (1) Cod penal, ținând cont de regulile și principiile prevăzute de Codul penal.

Deci, pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

În același rând, instanța de recurs menționează că, conform art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod. Așadar, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată, iar după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal.

Reieșind din prevederile art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia,

precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane. Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Instanța de judecată trebuie să aleagă și să aplice acel tip și acea mărime a pedepsei care vor fi cele mai eficiente pentru atingerea scopului legii. Pedepsa mai aspră, în limitele prevederilor articolului, poate fi stabilită numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului scontat.

Sanțiunea art. 190 alin. (4) Cod penal, în baza căruia inculpatul este recunoscut vinovat, prevedea la momentul săvârșirii infracțiunii pedeapsa cu închisoare de la 7 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani. Această infracțiune, clasificându-se ca gravă, potrivit art. 16 Cod penal.

Dat fiind faptul, că inculpatul nu are antecedente penale, la locul de trai se caracterizează pozitiv, nu se află la evidență narcologică și psihiatrică, circumstanțe atenuante și agravante potrivit art. 76 și 77 Cod penal nu au fost reținute la caz, Colegiul penal va stabili acestuia pedeapsa minimă cu închisoare prevăzută de sancțiunea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) Cod penal și anume – 7 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau a exercita atribuții ce țin de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 5 ani, pentru a descuraja pe viitor atât inculpatul, precum și alte persoane de a comite infracțiuni săvârșite cu scop de cupiditate.

Totodată, în cauza deferită judecării, se reține că inculpatul nu întrunește condițiile prevăzute de alin. (1) art. 90 Cod penal, pentru a-i fi aplicată suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, deoarece este condamnat pentru săvârșirea unei infracțiuni cu intenție pe un termen mai mare de 5 ani, precum și nu sunt constatate nici circumstanțe excepționale, pentru a fi aplicate prevederile art. 79 Cod penal.

Ținând cont de faptul că inculpatul în prezenta speță a săvârșit două infracțiuni de escrocherie, în privința acestuia sunt incidente prevederile art. 84 alin. (1) Cod penal și astfel pentru concurs de infracțiuni urmează a-i fi cumulat parțial pedepsele aplicate, stabilindu-i definitiv pedeapsă cu închisoare pe un termen de 7 ani 6 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau a exercita atribuții ce țin de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 5 ani.

Având ca reper cele expuse mai sus, instanța de recurs consideră oportun de a corecta eroarea comisă de instanța de apel, fără a agrava situația inculpatului, rejudecând cauza, cu pronunțarea unei noi hotărâri în partea încadrării juridice a acțiunilor săvârșite de inculpat, pe episodul cu partea vătămată Ceban V., și în partea stabilirii pedepsei acestuia.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Răileanu Petru în numele inculpatului, din alte motive, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2016, în cauza penală în privința lui **Lazari Vadim Xxxxxx**, pe capătul de învinuire în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, rejudecă cauza în această parte și pronunță o nouă hotărâre, potrivit căreia:

Acțiunile lui Lazari Vadim Xxxxxx se reîncadrează din prevederile art. 190 alin. (5) Cod penal în cele ale art. 190 alin. (4) Cod penal și i se stabilește pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 7 (șapte) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita atribuții ce țin de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 5 (cinci) ani.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, a-i stabili lui Lazari Vadim Xxxxxx, pedeapsă definitivă – 7 (șapte) ani 6 (șase) luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita atribuții ce țin de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 5 (cinci) ani.

Termenul executării pedepsei cu închisoare stabilite lui Lazari Vadim Xxxxxx de calculat din momentul reținerii.

În rest, celelalte dispoziții ale hotărârii atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 19 iunie 2017.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Covalenco Elena

Judecător

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion